

РЕЦЕНЗІЯ
професора кафедри геодезії та картографії
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
доктора економічних наук, доцента ОПЕНЬКА Івана Анатолійовича
на дисертаційне дослідження ЗАСТУЛКИ Іллі-Олександра Юрійовича
на тему: «Еколого-економічний розвиток територіальних громад:
параметральне забезпечення»,
подане на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність обраної теми. В умовах децентралізаційних змін в Україні, зростає увага до питань ефективного управління природними ресурсами в межах територіальних громад. Основними завданнями сучасного етапу децентралізації є забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів та формування міжбюджетних відносин з метою підвищення рівня фінансової самодостатності територіальних громад, яка досягається шляхом впровадження бюджетної децентралізації. Водночас принциповим питанням розвитку територіальних громад також є забезпечення екосистемної цілісності природного середовища, яка значною мірою залежить від ефективності використання напрямів і методів планування їх розвитку й відповідного параметрального забезпечення. З огляду на зазначене, тема рецензованого дисертаційного дослідження є актуальною.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертація характеризується системним підходом до предмету дослідження. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, списку використаних джерел та додатків. Структура повністю відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується критичним аналізом наявних літературних джерел, вітчизняного та міжнародного досвіду, статистичних матеріалів.

Доведеність наведених дисертантом висновків базується на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання.

Мета дисертаційного дослідження полягає у розробленні й обґрунтуванні теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій щодо параметрального забезпечення еколого-економічного розвитку територіальних громад.

Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих автором, є вірно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертації в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Структура дисертації дозволила автору повно охопити предмет дисертаційного дослідження. Справляє позитивне враження джерельна база роботи, що свідчить

про системне і повне опрацювання проблеми і високий рівень наукової підготовки автора, його наукову зрілість.

Висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті та завданням дослідження й містять важливі теоретичні та практичні положення щодо ефективного використання земельних ресурсів у межах територіальних громад як базису їх розвитку.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Оцінюючи найважливіші здобутки дисертації, варто вказати, що за характером і змістом розкритих питань робота є новітнім комплексним системним дослідженням проблематики у сфері еколого-економічного розвитку територіальних громад, за результатом якого автором сформульовано низку нових теоретичних та практичних положень, висновків та пропозицій.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний високий ступінь наукової новизни. Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем розвитку територіальних громад. Елементи наукової новизни сформульовано коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

Отже, дисертація може виступати теоретичною основою для проведення науково-прикладних досліджень у сфері еколого-економічного розвитку територіальних громад. Висновки та рекомендації, що сформовані автором, можуть бути враховані при вдосконаленні чинного законодавства України.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення й результати дисертаційного дослідження опубліковано у 12 наукових працях, з яких стаття у науковому виданні, включеному до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, 6 статей у наукових фахових виданнях України, стаття в іншому науковому виданні, 4 тези наукових доповідей.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертанта, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація

пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом робота відповідає вимогам, що ставляться Міністерством освіти і науки України. У тексті роботи відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого наукового дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які виставлені автором для публічного захисту.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування. Таким чином, у дисертаційному дослідженні Застулки Іллі-Олександра Юрійовича відсутні порушення академічної доброчесності.

Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення:

1. Окреслені у табл. 1.1 «Цілі інклюзивного сільського розвитку в різних сферах суспільного життя» (С. 47) варто було б доповнити конкретними економічними, екологічними, соціальними та іншими показниками.

2. У 2 розділі здобувач наводить соціально-економічні параметри при розробленні землевпорядної документації, детально проаналізував та представив результати досліджень екологічних параметрів функцій території територіальних громад у контексті просторового планування формування сприятливого навколишнього середовища. Доречно було б доповнити цей розділ, результатами дослідження, які стосуються економічних показників ефективності функціонування територіальних громад в Україні.

3. Для того, щоб підкреслити загальну наукову значимість досягнутих результатів дослідження, розглядаючи економічне обґрунтування доцільності обмеження процесу залісення території громади, в тому числі природного (розділ 3), доцільно було б доповнити цей розділ математичними та прогнозними розрахунками, розробити систему регресійних рівнянь для досягнення позитивного мультиплікативного ефекту від лісоресурсного потенціалу територіальної громади, в контексті сталого розвитку.

4. Деякі висновки до розділів та загальні висновки мають характер анотації – вони повинні акцентувати увагу на принципових з точки зору новизни досягнутих результатах.

Водночас, вищенаведені зауваження істотно не впливають на високі здобутки роботи, що є новим, актуальним та змістовним дослідженням та носять переважно дискусійний характер. Зауваження викликані інтересом до цього дослідження, новизною та актуальністю окреслених у дисертації питань, і свідчать про творчий характер роботи та спроби

вирішення теоретично складних і практично важливих проблем, що мають суттєве значення для економічної науки.

Загальні висновки. Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих наукових працях повністю відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України.

Таким чином, дисертація на тему: «Еколого-економічний розвиток територіальних громад: параметральне забезпечення» відповідає галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Заступка Ілля-Олександр Юрійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

**Професор кафедри геодезії та картографії
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор економічних наук, доцент**

Іван ОПЕНЬКО

